

SPECTA

TAE RELIGIONIS, OPTIMO
deamatoque suo in Christo patri, D. Iohāni Vo
lonis, primariæ nostræ Carthusiæ Capituli
generalis Scribæ, studiosorum fautori ac
patrono F. Theodoricus Loher a
Stratis Carthusiæ Colonien.
Vicarius. S. D.

SI VLLI mortalium, certe ti
bi præcipue pater optime debe
tur gratia, non solum a me, nec
a Dionysio nostro tantum,
verum etiam ab ordine nostro
vniuerso, imo potius ab omni Christi ecclesia,
quod tuo consilio, tua quoque opera factum est,
vt tam e monitiones quam mandata, siue a patre
Reuerendo, totius nostri instituti moderatore,
siue a nostri ordinis Capitulo generali prodie
rint, cohortantia, ne a coepto ædendorum ope
rum Dionysij labore deficeremus, aut impe
diremur. Quo certe factum est, vt quicquid ædi
ficationis, quicquid eruditionis ex eisdem ec
clesia sancta receperit, tibi acceptum referat æ
quum sit, qui tua prudentia pariter ac diligen
tia vnus ne labori impares subtraheremus hu
meros effecisti. Cuius si præsidio aut munimen
to fuissem destitutus, vereor certe ne vel vnū
Dionysij opus in lucem edendum prodisset,
adeo animo parum æquo quidam alienam fe
runt felicitatem, adeoque nunquam desunt qui prom
ptius habent cauillari aliena studia, quam imitari.

EPISTOLA

Verum ea de re hoc tempore nihil mirandum
 est, quandoquidem S. Hieronymus suo quoque
 ævo de huiusmodi hominibus, non semel, nec
 vno in loco queratur. Huius igitur exemplo
 nos quoque ngenias has, atque hominum cauillos,
 fortiter insistendo didicimus contemnere. Pro-
 deat optamus qui nostram operam atque labo-
 rem sua industria vigilantiaque contendat otio-
 sum & superuacaneum reddere, quo factum
 est, ut præcipua utilissimaque Dionysij opera
 iam mundo prædicent, quæ hactenus vno aut
 altero fortasse armario latuerunt. Quamuis
 non hæc sola studiosis, verum alia quoque inte-
 rim multa pijs diuerso idiomate euulgauerim-
 us. Inter quæ sunt & venerabilis patris no-
 stri D. Petri Leydensis, non adeo pridem vi-
 ta defuncti opuscula. Quæ licet varia scrip-
 serit, hoc tamē quod nunc producimus, quod-
 que in vltima ægritudine nouissime absoluit, de
 bonitate diuina inscriptum, haud vulgari est
 laude celebrandum, vtrupta utilissimum atque
 eruditum sacris scripturis, theologicis quoque
 rationibus ijsque non parum efficacibus firma-
 tum. Desideratur quidē in eo verborum sua-
 uiloquentia maior, at cum sententiarum gra-
 uitas, rei que tractat maiestas, eloquentiæ
 præferenda sit, maior illi cura fuit ut sapien-
 ter, quā ut diserte loqueretur. Habet opus vn-
 de non modo se, sed artificem quoque commen-
 det, ad omnia enim eruditionis genera idoneū
 est, præcipue ut exhortationes in festiuitatib.
 anni potioribus inde selegatur. Eruditionis præ-
 terea ac deuotiois hic liber totus est scaturigō.

NUNCUPATORIA

Quapropter cogitanti mihi atq; sedulo id ani-
 mo versanti cui potissimum dicaretur siue in-
 scriberetur, multis de causis tu vnus occurre-
 bas. Principio viri huius, hoc est, authoris mu-
 tua tecum dilectio atq; necessitudo. Decies nã-
 que (vt reor) dum supremam Carthusiam ac-
 cessisset, tibi cum eodem fuit familiaris suauis
 simaq; loquutio, & hæc tanta vt vix esset cui
 fideret tranquillius, cui securius exequenda cre-
 deret atq; tibi. Deinde equidẽ admonebar gra-
 titudinis, ne tui, qui neq; pauca neq; spernẽda
 in me meosq; beneficia contulisti, forem im-
 memor. Quæ certe beneficia dissimulare non
 liceret, absque luculenta ingritudinis nota,
 quam adeo sedam duxit summus ille terrarũ
 princeps Alexãder Macedo, vt parui duceret
 toties in acie abisse victorem, atque de hoste
 tulisse triumphum, nisi & de se bene merentẽ
 beneficio vicisset. Suscipe igitur hoc xeniolũ,
 & huius veneratione qui scripsit, & mei amo-
 re qui tibi nuncupauit, id gratum habe. Cupio
 enim in hoc admonitum te huiusce rei, quam
 olim madentibus oculis tibi coram exposui,
 puta ne ecclesię fructus piorumq; multorum
 ædificatio, a quibusuis hominib; impediatur.
 Et hoc certe etiamnum plus quam olim opus
 erit, quandoquidem piorum omnium tam stu-
 diorum quam occupationũ sanctarum & pro-
 motor & Mecoenas hyperaspistesq;, huius vi-
 delicet operis author, nobis per mortem sub-
 tractus est. Qui certe dum viueret (vt etiã mo-
 dernus noster venerabilis pater) tam fuit diui-
 ni honoris zelator, quã omnis amator promo-

EPISTOLA

torque virtutis . Sciens hæc scribo, secretorū
 eius vt filius dilectus ad quindecim annos oim
 plus cæteris conscius, Cuius laudem ac vitam
 ne prorsus reticere videar, credendum præcla
 ris eum multis varijsque effulsisse animi doti
 bus: tribus tamen adeo emicuisse singularem,
 vt certe putem haud facile ei in his hodie inue
 niri secundum, virginitatem namque a cuna
 bulis adeo integram, adeo seruauit immacula
 ram, vt non solum (quod multorum est) in cor
 ruptione perpetua gauderet carnis, verum eti
 am vt in hoc negotio ab omni prorsus corrup
 tione esset affectiōis alienus. Nō quidem ex
 pers omnino fuit stimulorum, quos sub somno
 quandoque inuitissimus pariter atque innocen
 tissimus sentire cogebatur, adeo inculpatū tñ
 se in his gessit, vt nunq̄ (quod pro omni vita
 sua ingenue fuit sæpenumero amicis testatus)
 mulieris concupiscentia, nunquam obscœni
 cuiusuis aliud desiderium ipsius mentem teti
 gerit, nunquā portētiosa huiusce rei eius intra
 uerit affectū. Id quod certe ei naturaliter haud
 quaquam vsu venisse credimus, sed pugna, la
 bore, oratione, sensuum custodia: atq; adeo
 carnis castigatione, de qua vt triūpharet, gra
 tia se dei protegente id impetrauit. O castita
 tem purissimam, quam nulla vnquam concu
 piscentiæ libido foedauit. O laudandam, quæ
 etiam inter certamina cōporis seu naturę in
 ternam pacem ac victoriam semper quietam
 tenuit. Neque enim si in carne quippiam il
 laudati sentiret, eidem tātam concedebat mo
 ram, vt ad interiorem hominem pertingeret

NUNCUPATORIA.

vitium, sed profligata mox omni rebellione
 carnis, in mente plenam tenuit munditiam,
 plena fruebatur pace: tametsi (quod dixi) vel
 natura ei bellum mouere niteretur. Alterum
 est, quod pariter sæpenuero fatebatur, nullo
 tempore vitæ suæ pro quacunque siue iniuria,
 siue dāno, aut sui contemptu vindicandi con-
 tristandi seu quouis modo lædendi proximum
 sensisse appetitum. Quo testimonio palā est fa-
 ctis, q̄tra proximorū quēuis cōplexus fuerit cha-
 ritate. Siquidē læsus ab aliquo adeo nullā egre
 molestiā tulit, vt sui esse officij putarit eū, qui
 fecerat molestiam, & qui propterea ab illius
 charitate se alienum iam existimabat, quan-
 totius in amicitia reuocare. Neque enim ferre
 poterat, vt animum quis haud tranquillum in
 se portaret, sed gaudere mutua pace voluit o-
 mnes, esse a tristitia alienos, atque de sua dile-
 ctione nō dubitare. Hortabatur idcirco quos-
 cunque mutuo sibi exhibere suauēs occursum,
 vultusq̄ floridos p̄ se ferre. Inde tertium, quod
 nō min9 p̄dicandū est, eidē affuit semper, puta
 q̄ ob calamitatē quancunq̄ (cuiusmodi illū
 scimus sæpenuero tolerasse haud leuē) tris-
 tiri noluit, asserens nulli vnq̄ Christiano ni-
 si vbi deū offēderit, tristā dū. Desolatos nō nū-
 q̄ verbis huiusmodi moerore leuabat: Nihil ha-
 bet (in gens) vtilitatis tristitia, nulli quicq̄ con-
 fert: nocet oibus, atq̄ calamitatē externā inter-
 na conduplicat. Accedit, q̄ ex tristitia animi
 generatur cordis cruciatus, corporis afflictio,
 consilij inopia, quicquam gerendi fastidi-
 um; & ex prudentissimo quoque hebetem

EPISTOLA

stupidūq; tristitia efficit. Dicebat quoque: Si
 aut rem optatam & amissam recuperare, aut
 si lachrymis molestiam scirē depellere, in an-
 gulum me quemuis conijcerem, vbi capillos
 euellerem, vbi eiularem, vbi faciem sulcarem
 vnguibus, vt deprecarer damna, aut felicitatē
 impetrarem. At modo cum tristitia nulli sit
 v sui, quum quod ablatum est non queam moe-
 rore reducere, cur plorem? cur maiori me poe-
 na scrutiemi? Est igitur haud mediocris infa-
 nia inter sinistram aduersamq; fortunam moe-
 rore affici, animoq; turbari: & semel iam in re-
 bus suis aut bonis læso, animi quoq; moero-
 rem addere. Hæc tria quia maximam viro pe-
 perere animi tranquillitatem, idcirco nunq̄,
 quocunq; fuisset in loco, contemplationi non
 inueniebatur idoneus. Proinde in mensa, præci-
 pue tamen vbi sacra audiretur lectio, aut in-
 ter colloquia salutaria, tãta interdum compū-
 ctione liquecebat, tot lachrymis exuberanti-
 bus soluebatur inter amicos, vt deo hymnum
 seu gratias (quod piorum habet consuetudo)
 haud raro, neq; perficere, neq; incipere potue-
 rit. Pro virilitateq; contra hanc cordis molli-
 tiem (imo bonitatem) nitiebatur inter homines
 constitutus, lachrymisq; vim ne promanarēt
 inferre tentabat. At quanto magis resistebat
 tanto omnes eius conatus erant inanes. Porro
 vbi in diuino erat officio constitutus & san-
 ctorum verborum vorabat & modulos & sen-
 sus, totus exultabat alacritate spiritus, nec la-
 chrymarum ei riuus deficiebant. Quapropter
 si solus quid in templo legere aut cãtare habe-

NUNCUPATORIA.

ret, & vel vnum verbum, quod ad dei amorē
 efficacius excitaret, pronūciandum sibi esset,
 ad ea quæ sequebantur legenda totus lachry-
 marum abundantia impediatur: idq; maxi-
 me circa finem vitæ aliquot annos. Ob hanc
 rem, non semel in præcipuis festiuitatibus, qui-
 bus ex officio summam debuisset missam can-
 tasse, palam officio abstinuit, sacrum vbi libe-
 rius se deo mactaret, in secreto loco faciens.
 Ante enim q̄ ad altare accederet, non ignora-
 bat locos (si cantandum fuisset) quos absq; to-
 rius hominis liquefactione exprimere haud
 posset. Habuit namq; cor mirum in modū re-
 nerum ac amorosum, quod sagittis amoris fa-
 cillime tangi vulnerariq; subito posset. Itaq;
 quod dixi, ad hæc vehementer multum illi cō-
 sulit innocentia, læticia spiritualis, pax, ani-
 miq; tranquillitas. His em̄ nunquā carere vo-
 luit armis, vbiq; esset. Quo siebat etiam,
 vt semper hilaris nemini non adferret conso-
 lationem: Nemo enim huius consuetudinē nō
 affectabat, cupiebat vnusquisque alacritatis
 eius fore particeps. Vnde inter conuiuias
 quoq; omnium animos honestissime recreabat
 Ita tamen, vt si quid leue ociosumve videbat
 aliqua spirituali, quo non minus etiam erudi-
 ret, decorabat. De hoc viro tres ipsius confes-
 sores, quibus generaliter singulis confessus est
 testatur, si necesse foret cum iuramēto, in eius
 vita nihil inuenisse, quod letale posset vitium
 suspicari. Innocens ad ordinem venit Carthu-
 sianum, annos natus plus viginti duos. Inno-

EPIST. NVNCVP.

centior in eodem vixit, annos ferme quadraginta octo. Innocentissimus, atque tam deo quam hominibus charus, hac vita defunctus est, anno videlicet Christi MCCCCXXXVI pridie calendas Octobris. Prefuit autem domui suae professionis utilissimus prior annis viginti novem, minus mensibus duobus; & provinciae Rheni visitator totidem, subditis suis omnibus mirum in modum ac praecipue dilectus, pro quibus & universali ecclesiae nunc intercessorem eundem apud deum in gloria pie confidimus regnare. Iam vale vnicuique meum post deum refugium, & caue ne tibi excidat, quod monuimus de Dionysii negotio, meque patri reverendo, patri vicario, procuratoribus Sacristae optimis germanis fratribus Baltasari & Claudio Gaberti, Iohanni destituti, Iohanni Giloti, caeterisque qui nos noverunt, & viderunt, ex animo commenda. Coloniae ex nostro Museo Carthusiano. Anno a natali Iesu Christi quingentesimo trigesimo septimo supra millesimum pridie calendarum Decembrium.